

Spädbarnsmisshandel

Rutinen gäller misstänkt misshandel av barn under två års ålder. Barnet kan presentera sig med varierande klinisk bild som blåmärken, frakturer, skador i munnen, kramper, andningsstillestånd, medvetlöshet, oklart trauma eller plötslig död.

Första dygnet

- Noggrann sjukhistoria gällande det akuta tillståndet inhämtas från ambulanspersonal, vårdnadshavare, andra närvarande: när blev barnet sjukt? vilka symtom? Hur mådde barnet innan insjuknandet? vad har hänt? vilka var närvarande? Har barnet haft liknande symtom tidigare? vem kommer med barnet till akuten? Tydlig journalföring om vem som lämnar respektive upplysning.
- Uppgifter kring barnets förlossning, tillväxt och utveckling
- Noggrann kroppsundersökning, status samt inspektion av hela hudkostymen – rutin för detta se länk:
<http://dokpub.regionkronoberg.se/OpenDoc.aspx?Id=92016>
- Huvudomfång mäts dagligen
- Dokumentation av blåmärke och övriga skador i journaltext och med foto
- DT hjärna (tag kontakt med radiolog för diskussion och framför frågeställningen), vid intrakraniella skador ta kontakt med neurokirurg!
- Eventuellt riktad röntgen på misstanke om lokal skada, t.ex. fraktur, skador i buken
- Akut EEG vid misstanke om kramper
- Akuta prover: blodstatus, diff, el-status inklusive Cl, laktat, P-glukos, CRP, ASAT, ALAT, PK, APTT, blododling, urinodling
- Ögonundersökning: Ögonbottenfoto om blödningar/förändringar på näthinnan
- Blockera vårdnadshavares tillgång till barnets journal via 1177, direkt via VIS support på nr 8610. Fyll därefter i blankett som finns i cc, faxas till VIS-supporten.

- Anmälan till socialtjänst, akut per telefon samt därefter skriftligen via blankett i cc som faxas till respektive socialkontor.
  - Kontorstid: se nummer nedan till respektive kommun, **övrig tid via 112.**
  - Finns det ett skyddsbehov? Socialtjänsten ansvarar för bedömningen. Socialtjänsten bör informeras om polisanmälan är gjord eller ska göras. Om misstanke om brott mot barn finns ska information till vårdnadshavare ske först när man samverkat med socialtjänst och polis/åklagare om lämplig tidpunkt för detta.
- Anmälan till polisen görs direkt via telefon:
  - För direktnummer var god se pärm på Barnakuten alternativt hos sekreterare på plan 6. Anmälan görs annars på nr 114 14, i akuta situationer ring 112.
  - Vårdnadshavare ska inte informeras om att polisanmälan är gjord. Barnläkare bör upplysa polisen om vikten av att rättsmedicin kopplas in direkt. Samarbete med rättsläkare bör inledas i tidigt skede.
- Beslut om vilken/vilka specialistläkare eller överläkare som ska ha det övergripande ansvaret för patienten (ej ST-läkare).
- Länk till kontaktuppgifter för respektive kommuns socialtjänst:
<http://www.regionkronoberg.se/contentassets/d3df2aa160924fbda5109f59e8da3266/socialtjanst-och-andra-aktorer-i-lanet.pdf>

Inom 72 timmar (dagtid vardagar)

- Kontakta Rättsmedicin.
- Röntgen helkroppsskelett. Det är många bilder, förbered förälder på att undersökningen tar tid. Förbered och sedera vid behov. Personal medföljer till röntgen. Vid långhelg – diskutera med röntgenläkare när undersökningen lämpligast utförs. Undersökningen upprepas efter två veckor.
- MR hjärna och rygg vid misstänkta avvikelser på DT hjärna.
- Eventuellt riktad DT- skelett, buk, thorax vid misstanke om skada på respektive organ.
- Genomgång av journal och tillväxtkurva inklusive förlossning och BVC.
- Kompletterande provtagning efter behov:

- Antitrombin, fibrinogen, faktor VIII, faktor IX, v Willebrand (blödningsbenägenhet), D-vitamin, calcium, fosfat, ALP, PTH, Cu, ceruloplasmin (skelettskörhet).
  - Överväg provtagning för Osteogenesis imperfecta i samråd med genetiker.
  - U-organiska syror (metabol sjukdom)
- Fyll i blankett angående Blockering av vårdnadshavares tillgång till barnets journal via 1177:
<http://dokpub.regionkronoberg.se/OpenDoc.aspx?Id=92016>
  - Planera samråd på Barnahus, gärna akut så snart som möjligt. Kontakta Barnahus telefonledes på 0470-796002.
  - Samråd mellan ansvarig personal från hälso- och sjukvård, socialtjänst, polis, åklagare och om möjligt rättsläkare med på teleofn (på Barnahus eller på sjukhuset om akut samråd inte genomförs.

Efter två veckor

- Förnyad röntgen av helkroppsskelett (görs även om den första undersökningen utfallit normalt).
- Förnyad fotografering av blåmärken och/eller skador.
- Gemensam klinisk konferens med involverade specialister och helst om möjligt även rättsläkare. Patientansvarig läkare sammanfattar sjukhistorien och utredningsresultat röntgen-, DT- och MR-bilder demonstreras av radiolog. Foto av skador från t.ex. hud, slemhinnor och ögonbottnar demonstreras
- Resultat återkopplas till rättsmedicin om rättsläkare inte är med på konferensen.
- Uppföljande samråd på Barnahus för återkoppling av fallet.

Viktigt att tänka på

- Utredning sker inläggande. Barnet behöver få sitt skyddsbehov tillgodosett genom ständig tillsyn eller minst mycket tät tillsyn. Socialtjänsten avgör om eventuellt omhändertagande av barnet och socialtjänsten alternativt polis/åklagare beslutar om eventuellt besöksförbud för någon av eller båda föräldrarna. Detta kan kräva polis- eller väktarnärvaro på avdelningen.

- Misstanke om barnmisshandel skall framgå av remiss till röntgen samt ögonkliniken, kan göras per telefon till jourhavande läkare på respektive klinik.
- Vid misstanke om misshandel skall personal följa med på undersökningar och stanna med barnet och föräldrarna.
- Observera att polis/åklagare bestämmer om och i så fall när föräldrar kan informeras om undersökningsresultat och provsvar.

Diagnoskoder

Z 03.8K	Observation eller utredning av misstänkt misshandel
S 06.xx	Intrakraniell skada
T 74.0	Effekt av försummelse och vanvård
T 74.1	Fysisk misshandel
T 74.9	Andra misshandelssyndrom (t.ex. Medical Child Abuse)

Diagnoser till övriga fynd såsom revbensfraktur, blåmärke och ögonbottenblödningar bland andra ska också registreras.

KVÅ-kod (åtgärdskod)

GD008	Anmälan enligt kap 14§1 SoL angående barn med möjligt skyddsbehov
-------	---

Checklista – misstanke om misshandel av små barn

Namn och persondata:

Första dygnet

Dokumentation

Tydligt dokumenterad anamnes	Datum:	Sign:
Tydligt dokumenterad kroppsundersökning	Datum:	Sign:
Huvudomfång dagligen på avd		
Blockera vårdnadshavares tillgång till journal via 1177 – ring VIS	Datum:	Sign:

Akuta prover

Hb, TPK, LPK + diff, Na, K, Ca, krea, ASAT, ALAT, P-Glukos, laktat, CRP	Datum:	Sign:
APTT, PK	Datum:	Sign:
Blododling	Datum:	Sign:
Urinodling	Datum:	Sign:

Röntgen

DT hjärna:	Datum:	Sign:
Övrig röntgen, DT efter behov:	Datum:	Sign:

Foto

Fotografera blåmärken och skador	Datum:	Sign:
----------------------------------	--------	-------

Ögonkonsult

Remiss skriven:	Datum:	Sign:
Ögonundersökning genomförd:	Datum:	Sign:
Ögonbottenfoto:	Datum:	Sign:

Externa kontakter

Anmälan till socialtjänst skriven	Datum:	Sign:
Socialtjänst kontaktad per telefon (informera om ev polisanm)	Datum:	Sign:
Polisanmälan	Datum:	Sign:
Kontakt med Rättsmedicin i Lund	Datum:	Sign:

Första 72 timmarna - utökade prover och undersökningar

Prover

Blödningsbenägenhet: Fibrinogen, Antitrombin, Faktor VIII, Faktor IX, v Willebrandt (remiss)	Datum:	Sign:
Skelettskörhet: Ca, fosfat, ALP, PTH, vit-D, Cu, ceruloplasmin	Datum:	Sign:
Metabolsjukdom: U-organiska syror (remiss)	Datum:	Sign:
Hereditet/ misstanke om osteogenesis imperfecta: Prover i samråd med genetiker	Datum:	Sign:

Röntgenundersökningar

Helskelett: Dagtid vardagar, (kontakt med röntgen om långhelg) ev sedering och förberedda föräldrar pga många bilder	Datum:	Sign:
MR hjärna och rygg vb	Datum:	Sign:
Riktad DT skelett, thorax, buk vb	Datum:	Sign:

Journal

Fyll i blankett i Cosmic angående blockering av vårdnadshavares tillgång till barnets journal via 1177	Datum:	Sign:
Genomgång av tidigare journal inklusive tillväxt	Datum:	Sign:
Huvudomfång dagligen	Datum:	Sign:

Övrigt

Förnyad kontakt med Rättsmedicin	Datum:	Sign:
Samråd på Barnahus	Datum:	Sign:
Konferens med berörda specialister (Röntgen, Ögon, Barn, Gyn, kirurg, kurator, rättsmedicin?)	Datum:	Sign:

Efter 2 veckor

Röntgen helkroppsskelett	Datum:	Sign:
--------------------------	--------	-------

Inför multidisciplinär konferens

Svar på förnyad röntgen helkroppsskelett	Datum:	Sign:
Remiss till röntgen ang utlåtande av samtliga undersökningar	Datum:	Sign:
Inhämta frågeställningar från rättsläkare	Datum:	Sign:
Förnyade foton av blåmärken/ skador	Datum:	Sign:

Övrigt

Uppföljande samråd på Barnahus	Datum:	Sign:
--------------------------------	--------	-------

Referenser

Regional riktlinje Spädbarnsmisshandel, Västra Götalandsregionen 2014

[Medicinsk rutin för handläggning av misstänkt spädbarnsmisshandel](#), Svenska Barnläkarföreningen 2018